

Guillaume Apollinaire erotický

24 Na Poříčí 26, Praha 1

Od jara 2012 má v pasáži Divadla Archa v ulici → **Na Poříčí 26** bustu **Guillaume Apollinaire** (1880–1918). V místě stával hotel U Rozvařilů, v přízemí se šantánem a pivovarem, kde se francouzský básník ubytoval v březnu 1902, kdy Prahu krátce navštívil. Autorem busty je německý sochař Heribert Maria Staub (1940–2011).

„V té době byl ale básník ještě neznámý širšímu publiku, jeho básnický pobyt probíhal v Praze jaksi inkognito,“ píše Josef Kroutvor v knize *Praha mizerná*. „Apollinaire vystoupil na hlavním nádraží a ubytoval se na Poříčí, v poněkud pochybné čtvrti šantánů, kabaretů a laciných hotýlků. Pozdě odpoledne, kdy světla ubývá, vydal se básník na velkou okružní procházku městem. Apollinaire přešel Karlův most, vystoupil na historické Hradčany a na zpáteční cestě navštívil i pražské korzo a centrum nové Prahy. Své dojmy zachytil nejen v povídce ‚Pražský chodec‘, ale i ve volně plynoucích verších *Pásma*. Mýtus moderního města byl založen. Jako by neznámý básník přivezl do Prahy pochodeň zažehávající nástup dvacátého století.“³⁸

Wilhelm Albert Wladimir Alexandre Apollinaire de Kostrowitzky se ale neprosлавil jen *Pásmem* nebo *Alkoholy*. V letech 1907 a 1911 publikoval dvě pornografické prózy: román *11 tisíc prutů aneb Rychtářovy lásky* (*Les Onze Mille Verges, ou Les amours d'un hospodar*; do češtiny přeložil Aleš Pech a vydalo nakladatelství Concordia v roce 2000) a novelu *Hrdinské činy mladého donchuána* (*Les Exploits d'un jeune Don Juan*; překlad Petra Turka vyšel dokonce třikrát: Kra, 1993; Mladá fronta, 2001; Dybbuk, 2010). Jestliže druhá próza spájí lechtivou milostnost s absurd-

38 Josef Kroutvor: *Praha mizerná*, Pulchra, Praha 2016, s. 89.

ním humorem podle vzoru kultivované červené knihovny, ta první je přízračnou, děsivou hyperbolou krvežíznivého světa, který vykreslil ve svých spisích markýz de Sade.

Není vyloučeno, že Apollinairovu literární erotiku povzbudila i návštěva Prahy. Ve zmíněném „Pražském chodci“, publikovaném prvně v *La revue blanche* v červnu 1902, uvádí: „V přízemí hotelu, kam jsem byl doporučen, byl šantán. První poschodí měla na starosti nějaká babka; když jsem se s ní dohodl na ceně, zavedla mě do úzkého pokojíku s dvěma lůžky. Zdůraznil jsem, že chci bydlet sám. Žena se usmála a řekla, to ať si zařídím po svém; a kdybych měl zájem, v šantánu v přízemí bych určitě našel nějakou společnici.“³⁹

Obálka českého vydání románu *11 tisíc prutů* (Concordia, 2000)

Obálka českého vydání prózy *Kacír a spol.*, kterou otvírá povídka „Pražský chodec“ (SNKLU, 1965)

Guillaume Apollinaire v roce 1902 (autor foto neznámý)

39 Guillaume Apollinaire: „Pražský chodec“, in: týž: *Kacír a spol.*, SNKLU, Praha 1965, s. 11.

U Dědků

25 Na Poříčí 44, Praha 1

Nálevna **U Dědků** v ulici → **Na Poříčí 44** byla do devadesátých let devatenáctého století jedním z nejoblíbenějších nočních podniků pouličních prostitutek a jejich pasáků. Stahovali se sem z okolí, když měli po práci. Podnik byl nevalné úrovně, spadal do kategorie takzvaných zapadáků. Není divu: jak prostitutka, tak pasák a kuplířka, kteří na ní parazitovali, patřili tehdy ve společenské hierarchii na samé dno. Policejní razie nebyly v podniku výjimkou, jak dokládá lidovka z antologie *Písně lidu pražského* (1966):

„U Dědků na Poříčí maj' pasáci legraci,
když tam přijde pan inšpektor, štárou čtyři strážníci.
Pasák běží po rynku, hvízdá sobě novinku:
že jsou všecy holky v base, co tančily U Dědků.“⁴⁰

Potkali se U Dědků: pasák a „pan inšpektor“, nedatováno, autor kresby neznámý, ilustrace z knihy *Písně lidu pražského* (Československý spisovatel, 1966)

Dnešní podoba místa,
kde stával dům s podnikem
U Dědků
(foto Lada Nayevo)

40 Václav Pletka, Vladimír Karbusický, edd.: *Písně lidu pražského*, Československý spisovatel, Praha 1966, s. 41.

LA CORTE DVŮR

RESTORANTE ITALIANO CZECH RESTAURANT

1053
44
LA CORTE
RESTAURANT

B-SHOCK
VÝMĚNĚ BATERÍ AŽ ZAHRADÍM VODNÍČKOU
www.budiky.cz

FOR TIME
KONVEX-SLOVNAKOVY
www.budiky.cz

LAJO
VÝMĚNĚ BATERÍ AŽ ZAHRADÍM VODNÍČKOU
www.budiky.cz

Internetová stránka *Stará Praha*, zaměřená na pohlednice s fotografiemi hlavního města z počátku minulého století, k historii domu U Dědků uvádí: „[Dům] U Dědků, n. čp. 1053, s arkýřem, zvaný též Vysoký, byl jedním z prvních čtyřpatrových v ulici (postaven v devadesátých letech devatenáctého století). V době pořízení snímku [počátek dvacátých let minulého století] zde sídlila filiálka Americké banky. V původním starobylém domě U Dědků byl v osmnáctém století nejhezčí pražský taneční sál, kde se ještě počátkem devatenáctého století pořádaly bály. Potom sál s hostincem zpusťl a stal se útulkem proletariátu.“⁴¹

41 [autor neuveden]: *Stará Praha na dobových pohlednicích a ve starých fotografiích*, citováno podle: <http://www.starapraha.cz/pohlednice-praha-senovazne-namesti.php>.

Herkules se lvem

26 Zahrada Na Valech, Praha 1

Zhruba v polovině zahrady → **Na Valech**, spadající do komplexu jižních zahrad Pražského hradu, před takzvaným Velkým Bellevue, stojí kašna se sochou Herkula. Bájný silák rozvírá tlamu lva, z níž tryská proud vody. Kompozice spoře oděného muže (navlečeného částečně do kůže stažené z jiného lva) a zvířete sevřeného mezi jeho nohama je natolik nešťastná, že při pohledu z boku vzniká okamžitě dojem, že Herkules skrze lví tlamu močí. Sousední nádrž, do níž voda dopadá, byly instalovány v roce 1923. Nádrž, zdobená zepředu slovenským státním znakem a po stranách motivy hořící pochodně a tří prutů, je z dílny slavného slovinského architekta **Josipa Plečnika** (1872–1957). Herkules pochází z doby raného baroka; socha neznámého autora měla původně místo na dnes už neexistující kašně na prvním hradním nádvoří.

Herkules se lvem

(foto Pavel Dvořák /www.prazskekasny.cz/)

Prašná brána jako centrum prostituce

27 Náměstí Republiky 5, Praha 1

Byl to autor textu národní hymny **Josef Kajetán Tyl** (1808–1856), kdo jako první mezi obrozenci pojednal téma prostituce. V povídkově laděném fejetonu „Zastaveníčko u Černé braňky“,⁴² publikovaném v roce 1833 v pětadvacátém čísle časopisu *Jindy a nyní* (později *Květy*), popsal opilecké snění hlavního hrdiny v náručí dvojice nevěstek – jedné „vnačné jakoby Láda v koupeli“, druhé pak „přívětivé jako žena Putifarova“. Fantazijní výlet ale nekončí slastně, uzavírá se jako typická národněobrozenecká morálita. Vypravěč nočnímu chodci důrazně připomene, že by měl pracovat na kultivaci a povznesení ducha, a nikoli rozptylovat své tělo v nevázaných sexuálních dobrodružstvích.

„Černou braňkou“ pak Tyl míní Prašnou bránu (dnes → **náměstí Republiky 5**), která platila za vyhlášené místo pražské prostituce od pozdního středověku. Odtud se rozbíhaly cesty jednak zpět po Příkopech do spodní části dnešního Václavského náměstí, jednak Celetnou ulicí přes Staroměstské náměstí do takzvané Páté čtvrti – a konečně i na opačnou stranu, Truhlářskou ulicí na Petřské náměstí. Ve vyznačeném revíru byly k mání jak pracovnice luxusních salonů, které provozovali vážení bordelpapá Leopold Friedmann, Emanuel Kaucký nebo Abraham Goldschmidt, tak ty nejlacinější holky, které chodily za kšeftem do prostých nálevení a tančiren typu Denice.

42 Josef Kajetán Tyl: „Zastaveníčko u Černé braňky“, in *týž: Národní zábavník. Publicistika 1833–1845*, Odeon, Praha 1981, s. 28–29.

„Černá braňka“ zhruba dvacet let poté, co o ní napsal Tyl svůj fejeton
(foto Andreas Groll)